

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS BESLUT

Mål nr
1624-23

meddelat i Stockholm den 15 februari 2024

KLAGANDE

1. Danderyds kommun

2. Erik Nilsson

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 3 mars 2023 i mål nr 437-23

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen; fråga om prövningstillstånd

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen meddelar inte prövningstillstånd. Kammar-
rättens avgörande står därmed fast.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

För att Högsta förvaltningsdomstolen ska pröva ett överklagande i ett mål av detta slag krävs prövningstillstånd. Prövningstillstånd kan ges av två skäl. Det första skälet är att ett avgörande i målet är viktigt för ledningen av rättstillämpningen. Det andra skälet är att det finns synnerliga skäl för en prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag. Dessa bestämmelser om prövningstillstånd finns i 36 § första stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Högsta förvaltningsdomstolen finner att det inte har kommit fram skäl att meddela prövningstillstånd.

Beslutet har fattats av justitierådet Marie Jönsson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Emma Hallström.

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLEN

Information om beslutet

Högsta förvaltningsdomstolen har beslutat att inte meddela prövningstillstånd.

Det innebär att kammarrättens avgörande står fast och att målet inte prövas i sak. Högsta förvaltningsdomstolen motiverar därför beslutet enbart utifrån lagens bestämmelser om förutsättningarna för att meddela prövningstillstånd. Domstolen kommer inte att ge någon ytterligare motivering än den som finns i beslutet.

Högsta förvaltningsdomstolen har vid sin bedömning beaktat de handlingar som finns i underinstansernas akter och de handlingar som har skickats in till Högsta förvaltningsdomstolen.

Högsta förvaltningsdomstolens beslut kan inte överklagas.

När meddelas prövningstillstånd?

Högsta förvaltningsdomstolen meddelar prövningstillstånd som huvudregel om avgörandet kan få betydelse som prejudikat, dvs. ge ledning för hur andra liknande fall ska bedömas i framtiden. Vägledning kan t.ex. behövas om målet gäller en fråga där det är oklart hur lagstiftningen ska tolkas eller om lagstiftning saknas. Den omständigheten att kammarrätten kanske skulle kunna ha dömt på ett annat sätt räcker dock som regel inte för att Högsta förvaltningsdomstolen ska ta upp målet och pröva det.

Det förekommer också i ett mycket begränsat antal fall att Högsta förvaltningsdomstolen meddelar prövningstillstånd för att det finns synnerliga skäl för en prövning. Ett sådant skäl kan vara att det kommit till nya uppgifter i målet som ställer utredningen i helt ny dager.

Du kan hitta mer information om Högsta förvaltningsdomstolen på domstolens webbplats: www.hogstaforvaltningsdomstolen.se.

KLAGANDE

Danderyds kommun

MOTPART

Erik Nilsson

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 3 januari 2023
i mål nr 35386-21, se bilaga A

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.
 2. Kammarrätten undanröjer förvaltningsrättens dom delvis och fastställer Kommunfullmäktige i Danderyds kommuns beslut den 13 december 2021, § 153, med undantag för 19 § första stycket i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna.
 3. Kammarrätten avslår överklagandet i övrigt.
-

YRKANDEN M.M.

Danderyds kommun yrkar att kammarrätten ska meddela prövningstillstånd, undanröja förvaltningsrättens dom och fastställa kommunfullmäktiges beslut den 13 december 2021, § 153. Kommunen för fram bl.a. följande.

Förvaltningsrätten har förbisett att 3 kap. 9 § ordningslagen (1993:1617) stadgar att föreskrifter får meddelas för *kommunen eller del av denna*. Vidare har förvaltningsrätten slentrianmässigt blandat ihop 8 och 9 §§ i ordningslagens tredje kapitel trots att bestämmelserna har olika rekvisit och syften. Den förstnämnda paragrafen ska upprätthålla allmän ordning medan den senare paragrafen ska skydda människors hälsa och egendom från att skadas av fyrverkerier. Förvaltningsrätten har vidare felaktigt applicerat HFD 2018 ref. 75 på den aktuella föreskriften och prövat föreskriften mot 3 kap. 12 § ordningslagen utifrån att den skulle varit beslutad med stöd av 3 kap. 8 § ordningslagen, trots att så inte varit fallet. Länsstyrelsen har i beslut ansett att kravet på tillstånd för användning av pyrotekniska varor i den allmänna ordningsföreskriften inte strider mot ordningslagen.

Det finns redan ett krav på tillstånd för hela kommunen genom 3 kap. 7 § ordningslagen och det blir därför svårförståeligt att kompletterande och mer detaljerade föreskrifter som beslutats utifrån det lokala behovet upphävs av förvaltningsrätten. Varken 3 kap. 9 § ordningslagen eller förarbetena ställer något krav på att tillstånd vid användning av fyrverkerier måste vara begränsat till sjukhus och vårdboenden. Att en person vid något enstaka tillfälle behöver söka tillstånd för användningen av fyrverkerier är inte ett onödigt tvång eller en obefogad inskränkning i dennes frihet. Kammarrättsdomen som förvaltningsrätten hänvisar till rörde Leksands kommun som markant skiljer sig från Danderyds kommun som är en av Stockholms tätbefolkade närkommuner. Den aktuella föreskriften är

geografiskt begränsad till att gälla tätbefolkade och till ytan tämligen lilla Danderyds kommun.

Förvaltningsrätten synes ha upphävt även andra stycket av den beslutade föreskriften, som rör att kommunens förbud mot fyrverkerier vid vård- och omsorgsboenden även ska gälla nytillkomna vård- och omsorgsboenden. Det har man gjort utan att Erik Nilsson synes ha klagat på andra stycket och trots att det inte bör finns några skäl för att upphäva förbudet runt vård- och omsorgsboenden.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten anser att det finns skäl att meddela prövningstillstånd och tar direkt upp målet till avgörande.

När det gäller den del i kommunfullmäktiges beslut den 13 december 2021, § 153 (19 § första stycket i de reviderade allmänna lokala ordningsföreskrifterna) som rör krav på tillstånd för all användning av pyrotekniska varor, gör kammarrätten ingen annan bedömning än den som förvaltningsrätten har gjort. Kommunens överklagande ska alltså avslås i den delen.

Förvaltningsrätten har utan motivering dock upphävt kommunfullmäktiges beslut i dess helhet. Erik Nilssons överklagande till förvaltningsrätten rör endast kravet på tillstånd i 19 § första stycket i de reviderade föreskrifterna i fullmäktiges beslut. Förbudet mot användning av pyrotekniska varor vid vissa nytillkomna vård- och omsorgsboenden i föreskrifterna i fullmäktiges beslut skulle alltså inte ha omfattats av förvaltningsrättens prövning. Förvaltningsrättens dom ska därför undanröjas i den delen och kommunfullmäktiges beslut den 13 december 2021, § 153, fastställas med undantag för 19 § första stycket i föreskrifterna i beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Peder Liljeqvist
lagman
ordförande

Lena Axelsson
kammarrättsråd

Maria Braun Hotti
kammarrättsråd
referent

Martin Rudgård
föredragande jurist

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 8

DOM
2023-01-03
Meddelad i Stockholm

Mål nr
35386-21

KLAGANDE

Erik Nilsson, 19490921-8036

MOTPART

Danderyds kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunfullmäktige i Danderyds kommuns beslut 2021-12-13, § 153

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet.

YRKANDEN M.M.

Kommunfullmäktige i Danderyds kommun (kommunen) beslutade den 13 december 2021 § 153 att revidera allmänna ordningsföreskrifter för Danderyds kommun. Enligt 19 § i de reviderade allmänna ordningsföreskrifterna krävs Polismyndighetens tillstånd vid all användning av pyrotekniska varor med undantag för nyårsafton och valborgsmässoafton mellan kl. 16.00 och 01.00.

Erik Nilsson yrkar att beslutet upphävs och för fram bl.a. följande. De lokala ordningsföreskrifterna får inte utformas så att tillståndsplikten omfattar en hel kommun. Beslutet är inte proportionerligt och innebär en obefogad inskränkning av den enskildes frihet. Av förarbetena till ordningslagen framgår att avsikten med bestämmelsen är att särskilt anordnade arrangemang, där en större mängd pyrotekniska varor av kvalificerat slag kommer till användning för nöjesändamål, vanligtvis kommer att kräva tillstånd om de anordnas i närheten av någon bebyggelse av betydelse eller där ett större antal människor uppehåller sig. Det får inte genom en lokal ordningsföreskrift läggas onödigt tvång på allmänheten eller annars göras någon obefogad inskränkning i den enskildes frihet.

Kommunen anser att överklagandet ska avslås och tillägger bl.a. följande. En föreskrift får enligt 3 kap. 9 § ordningslagen meddelas för en kommun eller del av denna. Om lagstiftarens avsikt varit att föreskrifter endast får införas för en viss del av kommunen skulle bestämmelsen ha en annan lydelse. Uttalandena i förarbetena om känsliga och geografiskt begränsade områden ska inte förstås som att det inte går att meddela föreskrifter för hela kommunen. En föreskrift som räddar människors hälsa och egendom från skada bör endast anses onödig eller obefogad om den är oproportionerligt ingripande. Kommunen har använt den minst ingripande åtgärden för att reglera den problematik som finns.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Det överklagade beslutet kan endast prövas genom en laglighetsprövning enligt kommunallagens (2017:725) bestämmelser. Enligt 13 kap. 8 § kommunallagen ska ett överklagat beslut upphävas om

1. det inte har kommit till på lagligt sätt,
2. beslutet rör något som inte är en angelägenhet för kommunen,
3. det organ som har fattat beslutet inte har haft rätt att göra det, eller
4. beslutet annars strider mot lag eller annan författning.

Av 3 kap. 7 § ordningslagen (1993:1617), OL, framgår att pyrotekniska varor inte får användas utan tillstånd av Polismyndigheten, om användningen med hänsyn till tidpunkten, platsens belägenhet och övriga omständigheter innebär risk för skada på eller någon beaktansvärd olägenhet för person eller egendom.

Enligt 3 kap. 9 § OL får en kommun, efter regeringens bemyndigande, meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att förhindra att människors hälsa eller egendom skadas till följd av användningen av pyrotekniska varor.

Föreskrifter som meddelas av kommunen enligt 3 kap. 9 § OL får dock enligt 12 § samma kapitel inte lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet.

Avsikten med 3 kap. 9 § OL är att det ska kunna införas krav på tillstånd för eller förbud mot användning av pyrotekniska varor inom ett visst begränsat område eller beträffande varor av visst slag. Behov av sådana möjligheter kan tänkas föreligga i fråga om särskilt känsliga platser t.ex. vid sjukhus eller vårdhem eller på s.k. innerorg, där risken för att människors hälsa eller egendom skadas till följd av användningen av pyrotekniska varor är mera påtaglig (prop. 1992/93:210 s. 284).

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har i rättsfallet 2018 ref. 75 uttalat bl.a. följande. Lokala ordningsföreskrifter får inte vara för långtgående avseende geografiskt tillämpningsområde, tidsmässig giltighet och sakligt innehåll. Föreskrifter får inte ges ett större geografiskt tillämpningsområde än vad som är påkallat i det enskilda fallet. Vidare måste lokala bestämmelser, i den mån detta är relevant, begränsas till sådana tidpunkter då en reglering är påkallad.

Kammarrätten i Sundsvall har bedömt att en kommunal ordningsföreskrift gällande tillståndsplikten för fyrverkerier och andra pyrotekniska varor var alltför långtgående och stod i strid med 3 kap. 12 § OL (se kammarrättens avgörande den 6 november 2019 i mål nr 3003-18). Den kommunala ordningsföreskriften hade i det målet ett relativt stort och ospecifikt geografiskt tillämpningsområde och gällde året om förutom två timmar på nyårsafton och tre timmar på valborgsmässoafton. Kammarrätten bedömde att det var fråga om ett för långtgående tillståndskrav då det lade onödigt tvång på allmänheten och innebar obefogade inskränkningar i den enskildes frihet.

Den aktuella ordningsföreskriften innebär att all användning av pyrotekniska varor kräver tillstånd förutom på nyårsafton och valborgsmässoafton mellan kl. 16.00 och 01.00. Tillståndsplikten är inte begränsad till särskilt känsliga platser eller tidpunkter då människor eller egendom särskilt riskerar att skadas till följd av användandet av de pyrotekniska produkterna. Förvaltningsrätten konstaterar därmed att det är fråga om ett mycket långtgående tillståndskrav. Med beaktande av det ovan anförda bedömer förvaltningsrätten att det är visat kommunens beslut lägger onödigt tvång på allmänheten och innebär obefogade inskränkningar i den enskildes frihet. Det överklagade beslutet strider därför mot 3 kap. 12 § ordningslagen och ska upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-03).

Jonas Opperud

Tf. rådman

De särskilda ledamöterna Karl Pfeifer och Rutger Öijerholm har också deltagit i avgörandet.

Föredragande juristen Jenny Julin har varit föredragande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter:

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.